

Instrukce NM 4 č. 1/2017

Věc: Sjednocení postupu při aplikování zákona č. 367/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (novela k veřejné službě)

Určeno pro: Úřad práce České republiky
Odbor odvolání a správních činností nepojistných dávek MPSV

Účinnost od: 1. února 2017

Zrušovaný řídicí akt MPSV: -0-

Vypracoval: Odbor nepojistných sociálních a rodinných dávek
Odbor trhu práce

Č. j.: MPSV 2016/275535-44

Počet stran: 37 (včetně příloh)

Zpracovatel: Mgr. Kateřina Jirková – ředitelka odboru nepojistných sociálních a rodinných dávek
JUDr. Veronika Trejbal Sokolská – ředitelka odboru trhu práce

Dne: 26. ledna 2017

Schválil: JUDr. Jiří Vaňásek
náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek

Dne: 26. ledna 2017

Za účelem sjednocení postupů Úřadu práce České republiky a Odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek MPSV:

1. Vydávám

Instrukci ke sjednocení postupu při aplikování zákona č. 367/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (novela k veřejné službě).

2. Ukládám

Úřadu práce České republiky a Odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek MPSV zajistit realizaci plnění povinností vyplývajících z této instrukce.

3. Instrukce nabývá účinnosti dnem 1. února 2017

JUDr. Jiří Vaňásek
náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti
a nepojistných sociálních dávek

Dne 14. listopadu 2016 byl ve Sbírce zákonů v částce 147 publikován zákon č. 367/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela k veřejné službě“). Účinnost výše uvedeného předpisu nastává dne 1. února 2017.

Jelikož novela k veřejné službě bude mít aplikační dopady na postup Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) a Ministerstva práce a sociálních věcí v prvoinstančním a druhoinstančním řízení o dávkách podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPHN“), vydává se tato instrukce ke sjednocení postupu. Tato instrukce je zaměřena pouze na změny, které jsou upraveny v novele k veřejné službě. Zásadní změny budou rovněž upraveny v aplikačním programu (*zejména stanovení částek živobytí podle článku VI. až VIII. této instrukce*). Také se na základě některých změn budou upravovat tiskopisy, které se dokládají se žádostí.

Úvod

1. Hlavním principem novely k veřejné službě je, že dlouhodobě neaktivní osoba má nárok na příspěvek na živobytí ve výši existenčního minima (tj. 2 200 Kč – dále jen „EM“), nikoliv životního minima (dále jen „ŽM“). Příspěvek na živobytí je tedy v zásadě nově konstruován tak, že snížení dávky je v případě neaktivity osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle jak 6 kalendářních měsíců, automatické¹. Za aktivitu² se považuje skutečnost, že příjemce dávky je výdělečně činný, nebo vykonává veřejnou službu ve stanoveném měsíčním rozsahu nebo se účastní v projektech organizovaných ÚP ČR. Za aktivního je rovněž považován příjemce dávky, který má nárok na podporu v nezaměstnanosti, nebo podporu při rekvalifikaci.

2. Z výše uvedeného důvodu je třeba, aby ÚP ČR vyvinul maximální úsilí při organizaci veřejné služby, kterou může organizovat sám, nebo se na její organizaci dohodnout s jinými subjekty, případně při organizaci projektů, v rámci kterých budou moci dlouhodobě nezaměstnaní příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi naplnit požadavek aktivity pro nesnížení příspěvku na živobytí na EM.

¹ Novela k veřejné službě tedy neváže snížení příspěvku na živobytí na částku existenčního minima na povinnost ÚP ČR příjemci dávky veřejnou službu nabídnout, jak bylo v rámci legislativního procesu navrhováno pozměňovacími návrhy. Předpokládá se tedy primární aktivita samotného příjemce dávky, že si nalezne činnost, na základě které mu nebude snížena dávka na EM.

² Aktivita není požadována u osob ze zákona z této povinnosti vyjmutých (*např. osoby starší 68 let, osoby invalidní ve 2. a 3. stupni, poživatele starobního důchodu, osoby pobírající příspěvek na péči ve stupni II. až IV. a o ně pečující osoby, osoby dočasně práce neschopné, osoby s nárokem na rodičovský příspěvek, nezaopatřené děti...*).

3. Účinnost novely zákona o pomoci v hmotné nouzi je od 1. února 2017, poprvé se tedy může částka živobytí neaktivním osobám snížit na EM v srpnu 2017.

Článek I.

Osoba, která není v hmotné nouzi

[§ 3 odst. 1 písm. a) ZPHN]

1. Jedna ze základních podmínek, kdy je osoba považována za osobu v hmotné nouzi, je předpoklad určité aktivity této osoby (*podmínky aktivity musí splňovat i osoby společně posuzované*). Mezi tyto aktivity se řadí výkon samostatné výdělečné činnosti (*dále jen „OSVČ“*), vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR nebo skutečnost, že osoba je v pracovním nebo obdobném vztahu a z těchto vztahů má v rozhodném období příjem a zároveň musí splňovat novou podmínku, že tyto vztahy vykonává alespoň 20 hodin měsíčně.

2. Nové pravidlo znamená, že osoba, která bude považována za osobu v hmotné nouzi z důvodu, že je v pracovním nebo obdobném vztahu, musí mít alespoň hodinovou minimální mzdu, a to nejméně za 20 hodin práce (*vzorcem lze vyjádřit: čistá minimální hodinová mzda x 20 hodin*). Tato podmínka je dána pracovněprávními předpisy a týká se rovněž osob, které vykonávají činnost na dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti. Pozor – výkon veřejné služby sem nespadá, protože se nejedná o pracovní nebo obdobný vztah. Také je nutné upozornit, že nestačí pouze skutečnost, že osoba bude mít výdělek vyšší než je minimální hodinová mzda za 20 hodin, ale je nutné, aby v rozhodném období odpracovala alespoň 20 hodin³.

³ Tato skutečnost se nemusí opakovaně prověřovat u osoby, u které bude zřejmé, že má sjednaný klasický pracovní úvazek alespoň na 20 hodin za měsíc. V tomto případě se předpokládá, že tato osoba podmínku jak 20 hodin, tak i minimálního příjmu za těchto 20 hodin splní. Více je potřeba se v tomto směru zaměřit na pracovní činnosti, které jsou vykonávány na dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti.

3. Je nutné připomenout, že ZPHN taxativně určuje osoby, kteřé výše uvedené podmínky plnit nemusí [§ 3 odst. 1 písm. a) body 1 až 10]⁴. ZPHN dále umožňuje orgánu pomoci v hmotné nouzi na základě správního uvážení v odůvodněných případech posoudit, že nebude-li osoba splňovat výše uvedené podmínky, i přesto ji lze považovat za osobu v hmotné nouzi (§ 3 odst. 3 ZPHN). Toto uvážení lze např. použít v situaci, kdy osoba žádá o opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi a v měsíci uplatnění žádosti nastoupila do zaměstnání na více jak 20 hodin a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR, ale příjem z tohoto zaměstnání obdrží až v měsíci následujícím (*rozhodné období pro příjem jsou 3 měsíce předcházející měsíci, v němž osoba uplatnila žádost*). Je nutné si uvědomit, že většinou se hodnocení příjmu a počet odpracovaných hodin neseťkají v rámci rozhodného období⁵. Proto je vždy potřeba tyto dvě skutečnosti ve vzájemné spojitosti pro každý případ hodnotit individuálně a využívat v odůvodněných případech výše uvedené správní uvážení.

⁴ Jde o osobu, která je:

1. starší 68 let,
2. poživitelem starobního důchodu,
3. invalidní ve třetím stupni,
4. osobou pobírající peněžité dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství a mateřství nebo rodičem celodenně, osobně a řádně pečujícím alespoň o 1 dítě a z důvodu této péče pobírajícím rodičovský příspěvek, a to po dobu trvání nároku na rodičovský příspěvek a po této době takto pečujícím o dítě, které z vážných důvodů nemůže být umístěno v jeslích nebo v mateřské škole nebo obdobném zařízení,
5. osobou osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I nebo osobou osobně pečující o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), a to za předpokladu, že v žádosti o příspěvek na péči pro osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby byla uvedena nebo po přiznání příspěvku na péči příslušnému orgánu ohlášena jako osoba poskytující pomoc; je-li pečujících osob více, lze toto ustanovení použít pouze u jedné z nich, a to té, která byla určena jejich písemnou dohodou, a nedohodnou-li se, nelze toto ustanovení použít vůbec,
6. poživitelem příspěvku na péči ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost),
7. nezaopatřeným dítětem,
8. uznána dočasně práce neschopnou,
9. práce neschopná z důvodu, který by byl u pojištěnce pojištěného podle zákona o nemocenském pojištění důvodem pro rozhodnutí ošetřujícího lékaře o vzniku dočasné pracovní neschopnosti,
10. zaměstnancem, jemuž zaměstnavatel nevyplatil mzdu, plat, odměnu za práci nebo jejich náhradu v termínu jejich splatnosti

⁵ Při podání žádosti o opakující se dávku je rozhodné období pro příjem 3 předcházející kalendářní měsíce (*nejde-li o podstatný pokles příjmu*) ke kalendářnímu měsíci aktuálnímu a rozhodné období pro počet odpracovaných hodin je aktuální kalendářní měsíc. I když je potom v průběhu poskytování opakující se dávky rozhodné období shodné pro hodnocení příjmu a pro počet odpracovaných hodin (*předcházející kalendářní měsíc ke kalendářnímu měsíci aktuálnímu*), nemusí tyto dvě hodnocené skutečnosti vycházet ze stejného období (*odpracované hodiny jsou většinou z jiného měsíce, než je měsíc, ve kterém osoba obdrží příjem za tyto odpracované hodiny*).

Článek II.
Příspěvek na živobytí a odůvodněné náklady na bydlení
(§ 9 odst. 2 ZPHN)

1. Odůvodněné náklady na bydlení se pro účely nároku a výše příspěvku na živobytí zkoumají, protože jsou potřebné pro určení tzv. přiměřených nákladů na bydlení, které se u příspěvku na živobytí odečítají od příjmu. Za přiměřené náklady na bydlení jsou považovány odůvodněné náklady na bydlení (podle § 34 ZPHN), nejvýše však do výše 30 %, a v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob.

2. V praxi mohou nastat případy, kdy nebude moci orgán pomoci v hmotné nouzi v rámci příspěvku na živobytí zjistit přesnou výši odůvodněných nákladů na bydlení, ale osoba přesto prokazatelně bude takové náklady hradit. Může jít např. o situace, kdy osoba žádá pouze o příspěvek na živobytí a nikoliv o doplatek na bydlení a orgán pomoci v hmotné nouzi nemá přesně stanoveno, jaký typ bydlení (*byt, jiný než obytný prostor, ubytovací zařízení, stavba pro individuální či rodinnou rekreaci*) osoba žádající o dávku užívá. Další situací může být, že osoba nebude mít nárok na doplatek na bydlení, protože prostor, který užívá, nespĺňuje žádné podmínky pro daný typ bydlení podle ZPHN, tzn. ani pro jiný než obytný prostor, ale osoba i přesto evidentně v tomto prostoru hradí náklady na bydlení. V těchto případech ZPHN pamatuje na možnost, aby osoba nebyla krácena na příspěvku na živobytí a mohly se jí odečíst od příjmu přiměřené náklady na bydlení tak, že se jí do odůvodněných nákladů na bydlení započítávají náklady až do výše v místě obvyklé, avšak maximálně do výše 75 % normativních nákladů na bydlení podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SSP“).

3. Principiálně by měl být zachován záměr výše uvedeného postupu, kterým je podle důvodové zprávy zvolení obecnější úpravy pro pravidlo započítávání odůvodněných nákladů na bydlení v rámci přiměřených nákladů na bydlení u příspěvku na živobytí. Jedná se o úmysl, aby nebylo vždy nezbytné zjišťovat pouze pro účely příspěvku na živobytí, zda různé typy bydlení splňují příslušné podmínky podle ZPHN (*např. jiný než obytný prostor nebo stavba pro individuální či rodinnou rekreaci podmínku standardů kvality bydlení podle § 33b ZPHN*) a započítat tak obecně do odůvodněných nákladů na bydlení maximální výši 75 % normativních nákladů na bydlení podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona o SSP.

4. Pokud budou ve výše uvedené situaci prokazatelné náklady na bydlení, které osoba deklaruje, nižší než 75 % normativních nákladů na bydlení podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona o SSP, uznají se tyto nižší náklady. Totožně se postupuje i u zjištěných odůvodněných nákladů na bydlení ve výši v místě obvyklé (*pokud bude moci být tato výše orgánem pomoci v hmotné nouzi určena*). Znamená

to, že v případech, kdy nebude zjistitelné, o jaký konkrétní typ bydlení se jedná, případně se bude jednat o nezařaditelný typ bydlení, budou náklady zohledňovány ve skutečné výši, maximálně však ve výši 75 % normativních nákladů na bydlení podle ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) zákona o SSP. V takových případech nelze totiž určit náklady v místě obvyklé, neboť není zřejmé, z jakého typu bydlení se mají tyto náklady podle § 34 ZPHN stanovit.

5. Avšak vždy platí, že bude-li výše 30 % (v hlavním městě Praze výše 35 %) příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob nižší než odůvodněné náklady na bydlení [i ve výši 75 % normativních nákladů na bydlení podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona o SSP], bude se pro určení přiměřených nákladů na bydlení vycházet z výše 30 % (v hlavním městě Praze z výše 35 %) příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob.

Článek III.

Zvýšení příjmu vlastní prací

[§ 11 odst. 2 písm. c) a odst. 3 a § 12 ZPHN]

1. Nově se v ZPHN mezi možnosti zvýšení příjmu vlastním přičiněním vedle uplatnění nároků a pohledávek a prodeje nebo jiného využití majetku zakotvilo zvýšení příjmu vlastní prací. Posouzením možnosti zvýšení příjmu vlastní prací je nezbytné se zabývat jak při podání žádosti o opakující se dávky pomoci v hmotné nouzi, tak v průběhu jejich poskytování, a to i u osob společně posuzovaných. Z dikce § 11 odst. 3 ZPHN je zřejmé, že orgán pomoci v hmotné nouzi nezkoumá možnost zvýšení příjmu vlastní prací u osob, u kterých není vyžadována aktivita (viz *článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4*).

2. Pozitivně je pro možnost zvýšení příjmu vlastní prací hodnoceno zahájení výdělečné činnosti⁶ osoby nepracující, zvýšení rozsahu výdělečné činnosti a intenzity této činnosti a rovněž je hodnocena možnost vykonávat lépe placenou výdělečnou činnost. Informaci o tom může získat příslušný zaměstnanec orgánu pomoci v hmotné nouzi především od samotné osoby, ze sdělení osoby o zvýšení odměny za vykonanou práci apod. V této souvislosti lze pozitivně hodnotit i vedení v evidenci zájemců o zaměstnání na ÚP ČR. Pokud je ale zřejmé, že osoba již vykonává výdělečnou činnost v rámci svých maximálních subjektivních i objektivních možností, tzn. např., že v jejím okolí není možné najít jiné příhodnější zaměstnání např. z pohledu vyššího výdělku, plného pracovního úvazku,

⁶ Za výdělečnou činnost se v této instrukci považuje OSVČ a osoba v pracovním nebo obdobném vztahu (tzn. i výkon činnosti na dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti).

její kvalifikace, jejího zdravotního stavu, lze považovat za možnost zvýšení příjmu vlastní prací i aktuální výkon výdělečné činnosti⁷.

3. Orgán pomoci v hmotné nouzi dále hodnotí, zda osoba v rámci zvýšení příjmu vlastní prací projevuje konkrétní snahu naplnit tuto skutečnost. Za tuto snahu lze podle ZPHN považovat výkon veřejně prospěšných prací nebo krátkodobého zaměstnání⁵ zprostředkovaného ÚP ČR podle § 25 odst. 6 zákona č. 435/2004Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, výkon veřejné služby alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně s tím, že se nadále osoba snaží si najít pracovní uplatnění, za což lze mj. považovat i poskytování potřebné součinnosti při zprostředkování zaměstnání krajskou pobočkou ÚP ČR.

4. Za snahu zvýšit si příjem vlastní prací lze považovat i skutečnost, že si osoba aktivně plní povinnosti uchazeče o zaměstnání, pokud je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání. V tomto případě lze automaticky předpokládat, že osoba, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, je součinná při zprostředkování zaměstnání s útvarem zaměstnanosti ÚP ČR při hledání si zaměstnání. Pokud tomu tak není, bude osoba z důvodu maření součinnosti z evidence uchazečů o zaměstnání vyřazena. To znamená, že pro splnění podmínky vlastní snahy při zvýšení si příjmu vlastní prací může postačovat, že je osoba evidována jako uchazeč o zaměstnání na ÚP ČR.

5. Dalším dostatečným prokázáním, že se osoba snaží zvýšit si příjem vlastní prací, může být předložení individuálního akčního plánu, který vypracovává útvar zaměstnanosti ÚP ČR a který slouží ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce.⁸ Je tedy nezbytné, aby příslušní zaměstnanci útvaru nepojistných sociálních dávek ÚP ČR při hodnocení podmínky zvýšení příjmu vlastní

⁷ I v těchto případech neustále platí podmínka pro stav hmotné nouze, že z těchto pracovních vztahů musí mít osoba v rozhodném období příjem a musí být tyto vztahy vykonávány alespoň 20 hodin měsíčně (viz článek I.). To znamená, že jestliže bylo u osoby vyhodnoceno pro vstup do hmotné nouze (viz článek I.), že tuto podmínku splňuje, je tato podmínka splněna i pro zvýšení příjmu vlastní prací.

⁸ Uchazeč o zaměstnání může požádat o vypracování individuálního akčního plánu kdykoliv v průběhu vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, avšak vždy je individuální akční plán vypracován s uchazečem o zaměstnání, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců. Obsahem individuálního akčního plánu je zejména stanovení postupu a časového harmonogramu plnění jednotlivých opatření ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce. Útvar zaměstnanosti ÚP ČR může mezi tato opatření zařadit i využití inzerce, nabídek výdělečné činnosti prostřednictvím internetu, popřípadě další kontakty se zaměstnavateli apod. Osoba je pak povinna poskytnout součinnost ÚP ČR při vypracování individuálního akčního plánu, jeho aktualizaci a vyhodnocování, a to v termínech stanovených ÚP ČR, a plnit podmínky v něm stanovené. Pokud osoba tuto povinnost neplní, je z evidence uchazečů o zaměstnání vyřazena.

prací úzce spolupracovali s útvary zaměstnanosti ÚP ČR. K tomu lze také využívat jednotný informační systém.

6. Zaměstnanci útvaru nepojistných sociálních dávek ÚP ČR mohou nadto, než jsou skutečnosti, že osoba je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR nebo že má osoba vypracovaný individuální akční plán, vyžadovat prokázání aktivity přímo ze strany osoby. Tento postup by měl však být uplatňován pouze v odůvodněných a ojedinělých případech.

7. Podmínka zvýšení příjmu vlastní prací má vliv jen na stanovení částky živobytí, kdy tato částka v případě neuplatňování si této podmínky nebude navýšena (viz články VI. a VIII.). To znamená, že při neuplatnění této podmínky je osoba při splnění rozhodných podmínek pro nárok na dávku nadále osobou v hmotné nouzi, avšak její částka živobytí se nebude navyšovat.

8. Pokud bude orgán pomoci v hmotné nouzi požadovat ze strany osoby prokazování snahy o zvýšení příjmu vlastní prací, musí jí s touto skutečností vždy včas prokazatelně seznámit.

Článek IV.

Neodůvodnitelná zátěž systému a společně posuzované osoby

[§ 16 odst. 1 ZPHN]

1. Neodůvodnitelná zátěž systému se posuzuje v případě, požádá-li o poskytnutí dávky pomoci v hmotné nouzi občan členského státu Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník, který je hlášen na území České republiky k pobytu podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, po dobu delší než 3 měsíce.

2. I když se již od účinnosti ZPHN na základě metodiky posuzuje neodůvodnitelná zátěž systému i u společně posuzovaných osob, je nyní tato skutečnost upravena přímo v ZPHN.

Článek V.

Veřejná služba a příspěvek na ochranné pomůcky a pracovní prostředky

[§ 18a odst. 3 ZPHN]

1. Veřejnou službu zařizuje ÚP ČR, který se může dohodnout s obcemi nebo dalšími subjekty (např. s neziskovými organizacemi, poskytovateli sociálních služeb, různými zaměstnavateli) na její organizaci. Podle nové úpravy v ZPHN poskytne ÚP ČR

organizátorovi veřejné služby příspěvek ve výši až 1 000 Kč na ochranné pomůcky a pracovní prostředky na jednu osobu vykonávající veřejnou službu.

2. Je nutné upozornit, že tento příspěvek ale není součástí dávky pomoci v hmotné nouzi, která je poskytována osobě v hmotné nouzi. Jelikož není poskytování tohoto příspěvku nijak více v ZPHN specifikováno, je potřeba si určit alespoň obecná pravidla pro jeho poskytování.

3. ÚP ČR poskytne příspěvek organizátorovi veřejné služby na základě jeho písemné žádosti, jejímž obsahem musí být přinejmenším základní údaje o osobách vykonávajících veřejnou službu (*jméno, příjmení, den, měsíc a rok narození, popř. trvalý pobyt*), identifikace organizátora veřejné služby, předmět výkonu veřejné služby, o jaké ochranné pomůcky nebo pracovní prostředky⁹ se žádá a výše příspěvku, o který je žádáno.

4. Také je nutné dodržovat pravidlo, že bude poskytnut vždy jeden příspěvek na jednu osobu a jednoho organizátora, u kterého tuto službu tato osoba vykonává. To znamená, že jestliže bude osoba po určité době, kdy veřejnou službu nevykonávala, opět tuto službu vykonávat u stejného organizátora, který na tuto osobu již v minulosti příspěvek obdržel, příspěvek se znovu neposkytne. Pokud by ale osoba po určité době, kdy veřejnou službu nevykonávala, ji začala vykonávat u jiného organizátora, lze příspěvek tomuto organizátorovi poskytnout.

5. Z dikce ustanovení § 18a odst. 3 ZPHN je zřejmé, že se může poskytnout i nižší částka než je 1000 Kč. Pro ÚP ČR je podstatné, o jakou částku jednotlivý organizátor veřejné služby žádá. Pokud se ÚP ČR nebude výše požadovaného příspěvku jevit jako odůvodněná, doporučuje se, aby ÚP ČR kontaktoval organizátora veřejné služby a tento problém s ním prodiskutoval a připravil jej na skutečnost, že může být příspěvek poskytnut v nižší částce, než je částka požadována. Organizátor veřejné služby pak nemá žádné možnosti opravných prostředků, protože tato procedura nepodléhá správnímu řízení a nevydává se v tomto případě rozhodnutí. Předpokládá se ale, že ÚP ČR většinou vyplatí příspěvek v požadované výši.

⁹ Pracovní prostředky (*nářadí apod.*) si zajišťuje organizátor veřejné služby sám. Pokud jsou pracovní prostředky často osobami vykonávající veřejnou službu ničeny či dochází k jejich ztrátám, může se organizátor veřejné služby s ÚP ČR dohodnout, že tyto osoby již na veřejnou službu přijaté nebudou a nebude jim ani nabízena. Co se týká ochranných pomůcek, ty by měl organizátor poskytnout osobě vykonávající veřejnou službu pouze v případě, že nelze odstranit nebo dostatečně omezit rizika, pokud byla pro příslušnou činnost stanovena. Osobní ochranné pracovní pomůcky jsou ochranné pomůcky, které musí chránit osoby vykonávající veřejnou službu před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví a nesmí bránit při činnosti. Ze zkušeností z minulé praxe je známo, že tato rizika jsou ve větší míře nízká. V prostředí, v němž oděv nebo obuv osob vykonávající veřejnou službu nepodléhá mimořádnému opotřebení nebo znečištění a ani neplní ochrannou funkci, organizátor (*snad s výjimkou reflexních vest a rukavic*) ochranné pomůcky neposkytuje. V neposlední řadě se může organizátor veřejné služby s osobami i v rámci smlouvy dohodnout na použití vlastního pracovního oděvu.

Článek VI.
Částka živobytí
[§ 24 ZPHN odst. 1 a 3]

K podstatné úpravě došlo při stanovení částek živobytí osoby a společně posuzovaných osob. Nadále ale platí, že částka živobytí všech osob, které se společně posuzují, činí součet částek živobytí všech osob, které jsou osobami společně posuzovanými. Pro jednodušší přehled jsou tyto osoby zařazeny v této instrukci podle stanovených kritérií do sedmi kategorií *[rozděleno podle písm. a) až f)]*¹⁰:

a) První kategorii tvoří:

- nezaopatřené dítě,
- poživatel starobního důchodu,
- osoba invalidní ve třetím stupni
- osoba starší 68 let.

Částka jejich živobytí je ve výši jejich ŽM, popřípadě zvýšená z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi – dále jen „vyhláška č. 389/2011 Sb.“), není-li dále stanoveno jinak.

Navýšení částky živobytí:

- ✓ za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za využití majetku (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za uplatnění nároků a pohledávek (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za hledání zaměstnání (až o 300 Kč)

těmto osobám nenáleží (není-li dále stanoveno jinak).

Pozn.: I když těmto osobám nenáleží navýšení částky živobytí za využití majetku a za uplatnění nároků a pohledávek, orgán pomoci v hmotné nouzi i přesto tato uplatnění a využití po těchto osobách vyžaduje. Znamená to, že jestliže tyto osoby budou mít možnost uplatnit si nároky a pohledávky nebo využít majetek, bude toto po nich požadováno, ale nijak se to neprojeví na výši dávky (kromě případů, kdy tyto osoby vykonávaly veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc). Pokud ale nedojde k uplatnění si nároků a pohledávek nebo k využití majetku do uplynutí 3

¹⁰ Rovněž je v příloze č. 1 této instrukce upravena přehledná tabulka těchto kategorií a stanovení částky živobytí.

měsíců, odkdy tuto skutečnost orgán pomoci v hmotné nouzi vyžadoval a za které osoba pobírá opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi, má se za to, že jde o osobu, která není v hmotné nouzi, protože prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním. Pozor – u nezletilých dětí se uplatnění si nároků a pohledávek nebo využití majetku hodnotí ve spolupráci s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. A pokud je možné požadovat v těchto případech zvýšení příjmu si vlastním přičiněním a rodina si takto příjem nezvyšuje do uplynutí 3 kalendářních měsíců, odkdy tuto skutečnost orgán pomoci v hmotné nouzi vyžadoval a za které rodina pobírá příspěvek na živobytí, má se za to, že jde v případě rodičů (zákonných zástupců) tohoto dítěte o osoby, která nejsou osobami v hmotné nouzi.

Výše zmíněné osoby jsou rovněž vyloučeny z kategorie osob, u kterých se tvoří částka živobytí podle kategorií uvedených v písm. b) až d), f) a g)¹¹.

Nejsou však vyloučeny z kategorie osob, které mohou vykonat veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc. Pokud tedy budou vyžadovat tyto osoby vykonávat veřejnou službu, i když mají částku živobytí stanovenou ve výši ŽM, může jim být tento požadavek umožněn¹². Potom však při výkonu veřejné služby v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc se těmto osobám bude částka živobytí v rozhodném období stanovovat podle kategorie osob uvedených v písm. e)¹³.

b) Druhou kategorií tvoří osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání, a v posledních 6 kalendářních měsících před podáním žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi jim byl skončen základní pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem nebo s nimi byl skončen jiný pracovní vztah z obdobného důvodu.

U těchto osob činí **částka živobytí výši EM**, popřípadě zvýšenou z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.), není-li dále stanoveno jinak.

¹¹ U písm. b) až d) jsou v ZPHN v příslušných ustanoveních vyloučeny přímo odkazem na písm. a). U písm. f) jsou v příslušném ustanovení vyloučeny z důvodu, že se toto ustanovení nevztahuje na osoby, u kterých se nezkoumá aktivita (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4). Písm. g) pak podle příslušného ustanovení ZPHN nelze aplikovat, protože jsou uvedeny v předchozích písmenech, a to v písm. a) [popř. v písm. e)].

¹² Předpokládá se, že na veřejnou službu budou prioritně zařazovány osoby v hmotné nouzi, které jsou zároveň vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání dlouhodobě (tzn. osoby, po kterých se vyžaduje aktivita).

¹³ To znamená, že bude-li se těmto osobám stanovovat částka živobytí podle písm. e), nemusí mít tyto osoby vždy jistotu, že jejich částka živobytí bude ve výši ŽM (např. když si nebudou uplatňovat pohledávky a nároky, nebo využívat majetek).

Navýšení částky živobytí:

- ✓ za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za využití majetku (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za uplatnění nároků a pohledávek (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za hledání zaměstnání (až o 300 Kč)

těmto osobám nenáleží (není-li dále stanoveno jinak).

Do druhé kategorie nepatří osoba, která je nezaopatřeným dítětem, poživitelem starobního důchodu, osobou invalidní ve třetím stupni a osobou starší 68 let [tyto osoby mají částku živobytí podle písm. a)].

Pozn.: I když těmto osobám nenáleží navýšení částky živobytí za využití majetku a za uplatnění nároků a pohledávek, orgán pomoci v hmotné nouzi i přesto tato uplatnění a využití po těchto osobách vyžaduje. Znamená to, že jestliže tyto osoby budou mít možnost uplatnit si nároky a pohledávky nebo využít majetek, bude toto po nich požadováno, ale nijak se to neprojeví na výši dávky (kromě případů, kdy tyto osoby vykonávaly veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc). Pokud ale nedojde k uplatnění si nároků a pohledávek nebo k využití majetku do uplynutí 3 měsíců, odkdy tuto skutečnost orgán pomoci v hmotné nouzi vyžadoval a za které osoba pobírá opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi, má se za to, že jde o osobu, která není v hmotné nouzi, protože prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním.

Pokud však výše zmíněné osoby budou pobírat příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, bude se jejich částka živobytí určovat podle kategorie osob uvedených v písm. f)¹⁴. Jestliže tyto osoby vykonají veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc, bude se jim částka živobytí v rozhodném období stanovovat podle kategorie osob uvedených v písm. e).

c) Do třetí kategorie patří osoby, které dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek měsíční splátky stanovené rozhodnutím soudu, nebo vyšší než částku, která by připadala na 3 měsíce, je-li plnění vyživovací povinnosti stanoveno jiným způsobem.

U těchto osob činí **částka živobytí výši EM**, popřípadě zvýšenou z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.), není-li dále stanoveno jinak.

¹⁴ I podle kategorie osob uvedených v písm. f) je částka živobytí stanovena ve výši EM, popřípadě navýšena z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.), a navíc ji lze oproti kategorii osob uvedených v písm. b) dále navýšit za hledání zaměstnání (až o 300 Kč).

Navýšení částky živobytí:

- ✓ za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za využití majetku (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za uplatnění nároků a pohledávek (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za hledání zaměstnání (až o 300 Kč)

těmto osobám nenáleží (pokud není dále uvedeno jinak).

Toto opatření se nevztahuje na osoby, kterým vznikl dluh na výživném až po podání žádosti o příspěvek na živobytí a které zároveň z důvodu nedostatečného příjmu podaly soudu návrh na zrušení nebo snížení výživného. Dále do třetí kategorie nepatří osoba, která je nezaopatřeným dítětem, poživatelem starobního důchodu, osobou invalidní ve třetím stupni a osobou starší 68 let [tyto osoby mají částku živobytí podle písm. a)].

Pozn.: I když těmto osobám nenáleží navýšení částky živobytí za využití majetku a za uplatnění nároků a pohledávek, orgán pomoci v hmotné nouzi i přesto tato uplatnění a využití po těchto osobách vyžaduje. Znamená to, že jestliže tyto osoby budou mít možnost uplatnit si nároky a pohledávky nebo využít majetek, bude toto po nich požadováno, ale nijak se to neprojeví na výši dávky (kromě případů, kdy tyto osoby vykonávaly veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc). Pokud ale nedojde k uplatnění si nároků a pohledávek nebo k využití majetku do uplynutí 3 měsíců, odkdy tuto skutečnost orgán pomoci v hmotné nouzi vyžadoval a za které osoba pobírá opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi, má se za to, že jde o osobu, která není v hmotné nouzi, protože prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním.

Pokud však výše zmíněné osoby budou pobírat příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, bude se jejich částka živobytí určovat podle kategorie osob uvedených v písm. f)¹⁵. Jestliže tyto osoby vykonají veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc, bude se jim částka živobytí v rozhodném období stanovovat podle kategorie osob uvedených v písm. e).

d) Do čtvrté kategorie se řadí osoby, kterým je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení po celý kalendářní měsíc.

U těchto osob činí **částka živobytí vždy výši EM,** popřípadě zvýšenou z důvodů dietního stravování (*částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.*).

¹⁵ I podle kategorie osob uvedených v písm. f) je částka živobytí stanovena ve výši EM, popřípadě navýšena z důvodů dietního stravování (*částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.*), a navíc ji lze oproti kategoriím osob uvedených v písm. c) dále navýšit za hledání zaměstnání (až o 300 Kč).

Jelikož se jedná o osoby, které jsou hospitalizovány celý kalendářní měsíc, nepředpokládá se u nich výkon veřejné služby a tudíž ani žádná bonifikace za její vykonání.

Rovněž těmto osobám nenáleží navýšení částky živobytí:

- ✓ za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za využití majetku (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za uplatnění nároků a pohledávek (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za hledání zaměstnání (až o 300 Kč).

Do čtvrté kategorie nepatří osoba, která je nezaopatřeným dítětem, poživitelem starobního důchodu, osobou invalidní ve třetím stupni a osobou starší 68 let [tyto osoby mají částku živobytí podle písm. a)].

Pozn.: I když těmto osobám nenáleží navýšení částky živobytí za využití majetku a za uplatnění nároků a pohledávek, orgán pomoci v hmotné nouzi i přesto tato uplatnění a využití po těchto osobách vyžaduje. Znamená to, že jestliže tyto osoby budou mít možnost uplatnit si nároky a pohledávky nebo využít majetek, bude toto po nich požadováno, ale nijak se to neprojeví na výši dávky. Pokud ale nedojde k uplatnění si nároků a pohledávek nebo k využití majetku do uplynutí 3 měsíců, odkdy tuto skutečnost orgán pomoci v hmotné nouzi vyžadoval a za které osoba pobírá opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi, má se za to, že jde o osobu, která není v hmotné nouzi, protože prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním.

e) Pátou kategorií tvoří osoby, které vykonávaly veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin v kalendářním měsíci.

U těchto osob **částka živobytí činí částku EM zvýšenou o polovinu rozdílu mezi ŽM jednotlivce a EM, popřípadě navýšenou o částky:**

- ✓ za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za využití majetku (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za uplatnění nároků a pohledávek (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.),
- ✓ za hledání zaměstnání (až o 300 Kč).

V případě, že vykoná veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc osoba, která spadá do ostatních kategorií uvedených v tomto článku této instrukce [vyjma osob uvedených v písm. d)], bude se částka živobytí stanovovat podle kategorie osob v tomto písm. e).

Do této kategorie osob písm. e) se mohou dostat i některé osoby, u kterých se nezkoumá aktivita (viz *článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4*). A jelikož se u těchto osob aktivita nezkoumá, navyšuje se u nich částka živobytí o částky za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM) automaticky.

f) Do šesté kategorie patří osoby, které pobírají příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců.

U těchto osob **částka živobytí činí částku EM**, popřípadě navýšenou z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.) a za hledání zaměstnání (až o 300 Kč).

Navýšení částky živobytí:

- ✓ za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za využití majetku (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za uplatnění nároků a pohledávek (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),

těmto osobám nenáleží.

Do šesté kategorie nelze zařadit osoby (dále jen „skupina osob bez snížení částky živobytí“).

- u kterých není vyžadována aktivita (viz *článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4*),
- které mají nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci,
- které se prokazatelně účastní na projektech organizovaných ÚP ČR,
- které jsou výdělečně činné¹⁶,
- které jsou invalidní ve druhém stupni,
- které vykonávaly veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci¹⁷. (Je nutné připomenout, že i osoba, která vykonává veřejnou službu, se nadále musí snažit si najít pracovní uplatnění - viz *článek III.*).

¹⁶ Jedná se o OSVČ nebo osoby v pracovním nebo obdobném vztahu. Pokud jde o osoby v pracovním nebo obdobném vztahu, musí mít v rozhodném období z těchto vztahů příjem a musí tyto vztahy vykonávat alespoň 20 hodin měsíčně (viz *článek I.*). To znamená, že jestliže bylo u osoby vyhodnoceno pro vstup do hmotné nouze (viz *článek I.*), že tuto podmínku splňuje, je tato podmínka splněna i v tomto případě.

¹⁷ Pokud osoby vykonaly veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin v kalendářním měsíci, určuje se jejich částka živobytí podle kategorie osob uvedených v písm. e).

Pozn.: I když těmto osobám nenáleží navýšení částky živobytí za využití majetku a za uplatnění nároků a pohledávek, orgán pomoci v hmotné nouzi i přesto tato uplatnění a využití po těchto osobách vyžaduje. Znamená to, že jestliže tyto osoby budou mít možnost uplatnit si nároky a pohledávky nebo využít majetek, bude toto po nich požadováno, ale nijak se to neprojeví na výši dávky (kromě případů, kdy tyto osoby vykonávaly veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin za měsíc). Pokud ale nedojde k uplatnění si nároků a pohledávek nebo k využití majetku do uplynutí 3 měsíců, odkdy tuto skutečnost orgán pomoci v hmotné nouzi vyžadoval a za které osoba pobírá opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi, má se za to, že jde o osobu, která není v hmotné nouzi, protože prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním.

Přechodné ustanovení novely k veřejné službě stanovuje, že doba 6 kalendářních měsíců se počítá od 1. února 2017. Znamená to, že poprvé se uvedené ustanovení použije v srpnu 2017.

g) Sedmou kategorií tvoří ostatní osoby, které nejsou uvedeny v předchozích písmenech.

U těchto osob **částka živobytí činí částku EM**, popřípadě navýšenou o částky:

- ✓ za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za využití majetku (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ za uplatnění nároků a pohledávek (o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),
- ✓ z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.)
- ✓ za hledání zaměstnání (až o 300 Kč).

Do této kategorie osob písm. g) se mohou dostat i některé osoby, u kterých se nezkoumá aktivita (viz článek I. a poznámka pod čarou č. 4). A jelikož se u těchto osob aktivita nezkoumá, navyšuje se u nich částka živobytí o částky za zvýšení příjmu vlastní prací (o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM) automaticky.

Článek VII.

Částka živobytí při dalším uplatnění žádosti

[§ 24 ZPHN odst. 2]

1. ZPHN stanovuje postup v případě, že osobě je z důvodu neplnění podmínek nároku odejmout příspěvek na živobytí a tato osoba znovu požádá o jeho přiznání v průběhu následujících 3 kalendářních měsíců ode dne posledního odejmutí. V takovém případě se do doby 6 měsíců, kterou orgán pomoci v hmotné nouzi bere v úvahu pro snížení výše částky živobytí na EM, započítávají všechny měsíce,

po které osoba v předchozích 12 kalendářních měsících pobírala příspěvek na živobytí, a to i v případě, že pobírání příspěvku na živobytí bylo v tomto období přerušeno. I v tomto případě nelze těchto 12 měsíců aplikovat pro měsíce spadající před únor 2017, protože před tímto obdobím si nemusely osoby zvyšovat příjem vlastní prací. To znamená, že poprvé se celých 12 předcházejících měsíců bude u nových žádostí počítat od února 2018.

2. Snížení částky živobytí na EM u osob, které pobíraly příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, se podle článku VI. písm. f) nevztahuje na skupinu osob bez snížení částky živobytí. Aby nedocházelo k poškození těchto osob, doporučuje se následující postup, který je dále v příloze č. 2 rozepsán podle jednotlivých situací a příkladů, které mohou nastat.

3. Do počtu 6 kalendářních měsíců, v nichž osoba pobírala příspěvek na živobytí, se pro snížení částky živobytí na EM nezapočítají ty měsíce, v nichž vedle pobírání příspěvku na živobytí patřila osoba do skupiny osob bez snížení částky živobytí, a to bez ohledu, zda tyto měsíce ve 12 předcházejících kalendářních měsících bezprostředně na sebe navazovaly.

Článek VIII.

Hodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací

[§ 25 ZPHN]

1. Nově se hodnotí snaha zvýšení příjmu vlastní prací pro určení nároku a výše opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi, resp. pro stanovení částky živobytí osob (viz článek VI.). Jde o situaci, kdy se částka živobytí z důvodu, že si osoba zvyšuje příjem vlastní prací, navyšuje. Tato situace možného navýšení částky živobytí je podle ZPHN rozdělena do dvou skupin osob:

1.1 Osobám, které nepatří do skupiny 1.2 a mají příjem z výdělečné činnosti¹⁶, se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM.

1.2 Osobám, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání a prokazatelně se snaží využít další možnosti zvýšení příjmu vlastní prací (viz článek III.), se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM.

2. Z výše uvedeného je zřejmé, že je nutné nejdříve posoudit, zda osoba nespadá do skupiny 1.2. A pokud osoba nebude vyhodnocena jako osoba zařazená do skupiny 1.2, bude se u této osoby zkoumat, zda má příjem z výdělečné činnosti, aby mohla být zařazena do skupiny 1.1.

3. Metodicky je nutné upravit situace, kdy se v kategoriích osob podle článku VI., u kterých se navyšuje částka živobytí z důvodu hodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací, objeví osoby, u kterých se právě aktivita nezkoumá (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4). U těchto osob je potřeba navýšit částku živobytí o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM automaticky.

Článek IX.

Hodnocení možnosti využití majetku a uplatnění nároků a pohledávek

[§ 26 a § 27 ZPHN]

1. V těchto ustanoveních se pouze upravil procentní poměr navýšení částky živobytí z důvodu, že si osoba může nebo nemusí zvyšovat příjem vlastním přičiněním za využití majetku nebo za uplatnění nároků a pohledávek. Tento procentní poměr byl snížen z 50 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM na 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM.

2. Principem těchto ustanovení je, aby navýšení částky živobytí, které vychází z výše EM, dosáhlo hranice ŽM osoby ve spojitosti s navýšením částky živobytí za hodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací (viz článek VIII.). To znamená, že částka živobytí se za hodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací navyšuje o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM, za uplatnění nároků a pohledávek o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM a za využití majetku o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM ($40 \% + 30 \% + 30 \% = 100 \%$).

Článek X.

Zvýšení částky živobytí osoby hledající zaměstnání

[§ 30 ZPHN]

1. Další možností vedoucí ke zvýšení částky živobytí osob je zvýšení z důvodu faktické existence nákladů spojených s hledáním zaměstnání nebo s výkonem veřejné služby.

2. Jde o jeden z motivačních prvků zaměřených na zvýšení příjmu vlastní prací. Je zřejmé, že osoba, která aktivně hledá zaměstnání nebo vykonává veřejnou službu, může mít zvýšené výdaje spojené s úhradou nákladů za dopravu, telefony a korespondenci se zaměstnavateli, výpisy z rejstříku trestů, fotografie, poplatky za lékařské prohlídky apod.

3. Skutečnost, že osoba má prokazatelné výdaje spojené s hledáním zaměstnání, lze hodnotit současně s prokazováním vlastní snahy o zvýšení příjmu vlastní prací (viz článek III.).

4. V případě, že se v rámci veřejné služby osoba podrobí preventivní zdravotní prohlídce u svého ošetřujícího lékaře nebo u smluvního lékaře organizátora veřejné služby, je možné z tohoto důvodu navýšit částku živobytí. Zdravotní prohlídka se provádí za účelem, aby osoba vykonávala takovou veřejnou službu, jejíž náročnost by odpovídala schopnostem a zdravotní způsobilosti této osoby.

5. Pokud dojde ke zvýšení částky živobytí z důvodu uvedených v ustanovení § 30 ZPHN, je nezbytné, aby tato osoba vždy v následujícím kalendářním měsíci prokázala, že důvody pro navýšení, popř. v jaké výši, trvají, protože toto navýšení je vždy pro ten konkrétní měsíc¹⁸.

6. Z důvodu výše uvedených výdajů je možné navýšit částku živobytí až o 300 Kč (tzn. od 1 Kč až do 300 Kč)¹⁹. Bude na osobě, aby prokázala jednotlivé výdaje a odůvodnila je. Nadále ale platí postup, že pokud má osoba možný přístup např. k službám, které jsou pro veřejnost bezplatné, není důvod započítávat tyto služby do výdajů (*např. internet, který bývá bezplatně třeba v knihovnách, na ÚP ČR jsou zase možné vzdálené přístupy k hledání si zaměstnání*). Také co se týká hrazení telefonních hovorů nebo zpráv, i v tomto případě je nutné, aby osoba prokázala, že měla kvůli hledání si zaměstnání navýšené výdaje oproti nákladům, které obvykle hradí.

7. Náklady spojené s hledáním zaměstnání nebo s výkonem veřejné služby se především řeší možným navýšením částky živobytí, spíše než poskytnutím mimořádné okamžité pomoci²⁰.

¹⁸ Pokud bude zřejmé, že osoba má navýšené náklady např. z důvodu jízdného do místa, kde vykonává veřejnou službu, a prokáže, že toto jízdné bude mít ve stejné výši po určitou dobu, nemusí tuto skutečnost osoba prokazovat po tuto dobu každý měsíc, ale toto prokázání postačí na počátku, kdy se bude poprvé na veřejnou službu dopravovat.

¹⁹ V této souvislosti je nutné upozornit na § 44 odst. 4 ZPHN: „*Pokud má dojít ke zvýšení nebo snížení opakující se dávky o částku nižší než 50 Kč, nemění se výše dosud vyplácené dávky. Jestliže suma částek, o které se měla zvýšit nebo snížit výše opakující se dávky za aktuální kalendářní měsíc a kalendářní měsíce předchozího období, v němž nedošlo k úpravě výše dávky z důvodu uvedeného ve větě první, dosáhne 50 Kč, výše opakující se dávky se stanoví nově.*“

²⁰ Vyjma situace u mimořádné okamžité pomoci, pro kterou může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat za osobu v hmotné nouzi též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného např. s úhradou dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání [§ 2 odst. 5 písm. a) ZPHN].

Článek XI.
Část bytu a příspěvek na bydlení
[§ 33a odst. 5 ZPHN]

1. Toto ustanovení řeší situaci, kdy je možné poskytnout doplatek na bydlení osobě, která užívá část bytu i v případě, je-li na tento byt vyplácen příspěvek na bydlení podle zákona o SSP buď této osobě, nebo i dalším osobám užívajícím část tohoto bytu, i když nejsou tyto osoby společně posuzované.

2. Záměrem ustanovení je, aby se pro účely doplatku na bydlení odečítal příspěvek na bydlení od odůvodněných nákladů na bydlení pouze jednou. A to buď v případě, kdy se rozpočítávají odůvodněné náklady na bydlení poměrem všech osob (§ 8 odst. 3 ZPHN), které obydlí užívají, avšak nejsou společně posuzované, anebo v případě, kdy se zjišťuje nárok a výše doplatku na bydlení.

3. Novela k veřejné službě pouze v rámci tohoto ustanovení upřesnila stávající stav, to znamená, že se bude postupovat stejně jako do účinnosti novely k veřejné službě.

Článek XII.
Automatický přechod nároku na dávky při úmrtí příjemce
[§ 46 odst. 2 ZPHN]

1. Umožňuje se přechod nároku na opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi při úmrtí dosavadního příjemce na nejstarší s ním společně posuzovanou osobu, pokud s tím tato osoba souhlasí a je-li o této skutečnosti v okruhu společně posuzovaných osob shoda. Samozřejmostí je, že i osoba, na kterou nárok přechází, musí plnit podmínky nároku na opakující se dávky pomoci v hmotné nouzi. Toto lze využít pouze v případě, že původně byl příspěvek na živobytí nebo doplatek na bydlení vyplácen pro okruh společně posuzovaných osob.

2. Cílem této změny bylo zamezit zvýšené administrativě a nutnosti podávat nové žádosti o opakující se dávky pomoci v hmotné nouzi v případě, že dosavadní příjemce dávky zemře.

Článek XIII.
Krajská pobočka ÚP ČR a veřejná služba
[§ 61 odst. 3 ZPHN]

1. Jelikož krajská pobočka ÚP ČR organizuje veřejnou službu, jsou jí dány určité povinnosti. Na těchto povinnostech se může ale dohodnout s obcemi nebo dalšími subjekty, které budou zabezpečovat veřejnou službu. V konečném důsledku to může

znamenat, že tyto povinnosti může krajská pobočka ÚP ČR po dohodě přenést na obec nebo další subjekty, se kterými uzavře písemnou smlouvu o organizaci a výkonu veřejné služby.

2. Dále je nutné, aby krajská pobočka ÚP ČR při uzavírání smlouvy s osobou o výkonu veřejné služby přihlédla k dosaženému vzdělání a profesní praxi této osoby. Nemělo by se stát, že by činnosti na veřejné službě degradovaly kvalifikaci a profesní praxi osoby proti její vůli. To znamená, že pokud ale sama osoba bude takovou činnost v rámci veřejné služby ochotna vykonávat a bude ji požadovat, je možné ji na tuto činnost zařadit. Toto je ale nutné uvést ve spisové dokumentaci i s podpisem osoby.

3. Jestliže ale pro osobu nebude žádná nabídka veřejné služby, která by byla vhodná podle její dosažené kvalifikace a profesní praxi, anebo osoba nabídku veřejné služby odmítne, bude se u ní stanovovat částka živobytí podle § 24 ZPHN (*viz článek VI.*). To znamená, že bude-li tato osoba pobírat příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, bude její částka živobytí ve výši EM (*nebude-li patřit mezi skupinu osob bez snížení částky živobytí*).

Článek XIV. Přechodná ustanovení

1. Cílem přechodných ustanovení k novele k veřejné službě je upravit posuzování nároků na dávky pomoci v hmotné nouzi, o které bylo požádáno ještě před účinností této novely, a zároveň přehodnocení opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi již podle této novely.

2. Jak už bylo v instrukci zmíněno, novela k veřejné službě je účinná od 1. února 2017. To znamená, že všechny žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi podány od tohoto data dále budou již posuzovány podle této novely.

3. Také bylo zmíněno v článku VI. písm. f) této instrukce, že doba 6 kalendářních měsíců odkdy se snižuje částka živobytí na EM, se počítá od 1. února 2017, což znamená, že poprvé se uvedené snížení použije v srpnu 2017.

4. Jestliže byla uplatněna písemná žádost o některou z dávek pomoci v hmotné nouzi ještě před účinností novely k veřejné službě (*tzn. před 1. únorem 2017, tudíž do 31. ledna 2017 včetně*), vyhodnotí se nárok a výše dávky podle znění ZPHN účinného přede dnem nabytí účinnosti této novely (*tzn. podle znění ZPHN, které je účinné do 31. ledna 2017*).

5. Orgán pomoci v hmotné nouzi má pak 3 kalendářní měsíce ode dne účinnosti novely k veřejné službě na přehodnocení opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi, které byly přiznány ještě k období přede dnem účinnosti této novely. To znamená, že k přehodnocení těchto dávek musí dojít do 30. dubna 2017. Do té doby, resp. do přehodnocení těchto dávek, na tyto dávky nezaniká nárok.

6. Doporučuje se, aby mezi prvními dávkami byly přehodnoceny ty případy, u kterých je zřejmé, že se u nich nárok nebo výše dávky bude stejně v měsíci únoru 2017 měnit, protože v rozhodném měsíci (*tzn. v měsíci lednu 2017*) došlo ke změnám rozhodných skutečností. Dále se doporučuje přehodnotit dávky u příjemců, u kterých se nehodnotí zvýšení příjmu vlastní prací (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4 a článek III.). Poté je nutné přehodnotit zbývající opakující se dávky pomoci v hmotné nouzi.

JUDr. Jiří Vaňásek

náměstek ministryně sekce zaměstnanosti
a nepojistných sociálních dávek

Přílohy:

Příloha č. 1: Postup při určování částky živobytí podle § 24 odst. 1 a 3 ZPHN (*viz článek VI. instrukce*).

Příloha č. 2: Postup při určování částky živobytí u osob, které pobírají příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců [*viz článek VI. písm. f) instrukce*], nebo u osob, kterým byl příspěvek na živobytí odejmut, a znovu o tento příspěvek žádají a od posledního odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce a pobíraly tento příspěvek v předcházejících 12 kalendářních měsících (*viz článek VII. instrukce*).

**Příloha č. 1 k instrukci NM 4 č. /2017 ke sjednocení postupu při aplikování
zákona č. 367/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci
v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů
(novela k veřejné službě)**

Příloha se týká postupu při určování částky živobytí podle § 24 odst. 1 a 3 ZPHN (viz článek VI. instrukce).

V následujících tabulkách je upraveno stanovení částky živobytí podle jednotlivých kategorií osob (viz článek VI. instrukce) a pod kterou kategorií mohou tyto osoby také spadnout. Červeně je vždy uvedena v tabulce kategorie osob, které se tabulka týká, a zároveň její základní výše částky živobytí.

Tab. č. 1: kategorie osob z písm. a) - nezaopatřené dítě, poživatel starobního důchodu, osoba invalidní ve 3. stupni, osoba starší 68 let:

Kategorie	Stanovení částky živobytí
a)	ŽM + § 29 (podle konkrétních podmínek)
b)	X
c)	X
d)	X
e)	EM + (ŽMJ – EM) / 2 + automaticky § 25 + § 26 až § 30 (podle konkrétních podmínek)
f)	X
g)	X

Tab. č. 2: kategorie osob z písm. b) – porušení povinností z pracovního vztahu

Kategorie	Stanovení částky živobytí
a)	X
b)	EM + § 29 (podle konkrétních podmínek)
c)	X
d)	X
e)	EM + (ŽMJ – EM) / 2 + § 25 až § 30 (podle konkrétních podmínek); u osob, které nemusí být aktivní (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4), se navyšuje živobytí podle § 25 automaticky
f)	EM + § 29 a § 30 (podle konkrétních podmínek)
g)	X

Tab. č. 3: kategorie osob z písm. c) – dluh na výživném

Kategorie	Stanovení částky živobytí
a)	X
b)	X
c)	EM + § 29 (podle konkrétních podmínek)
d)	X
e)	EM + (ŽMJ – EM) / 2 + § 25 až § 30 (podle konkrétních podmínek); u osob, které nemusí být aktivní (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4), se navyšuje živobytí podle § 25 automaticky
f)	EM + § 29 a § 30 (podle konkrétních podmínek)
g)	X

Tab. č. 4: kategorie osob z písm. d) – zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení

Kategorie	Stanovení částky živobytí
a)	X
b)	X
c)	X
d)	EM + § 29 (podle konkrétních podmínek)
e)	X
f)	X
g)	X

Tab. č. 5: kategorie osob z písm. e) – alespoň 30 hodin za měsíc veřejné služby

Kategorie	Stanovení částky živobytí
a)	X
b)	X
c)	X
d)	X
e)	EM + (ŽMJ – EM) / 2 + § 25 až § 30 (podle konkrétních podmínek); u osob, které nemusí být aktivní (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4), se navyšuje živobytí podle § 25 automaticky
f)	X
g)	X

Tab. č. 6: kategorie osob z písm. f) – pobírání PnŽ déle než 6 kalendářních měsíců

Kategorie	Stanovení částky živobytí
a)	X
b)	X
c)	X
d)	X
e)	EM + (ŽMJ – EM) / 2 + § 25 až § 30 (podle konkrétních podmínek); u osob, které nemusí být aktivní (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4), se navyšuje živobytí podle § 25 automaticky
f)	EM + § 29 a § 30 (podle konkrétních podmínek)
g)	X

Tab. č. 7: kategorie osob z písm. g) – ostatní osoby, které nejsou výše uvedeny

Kategorie	Stanovení částky živobytí
a)	X
b)	X
c)	X
d)	X
e)	X
f)	X
g)	EM + § 25 až § 30 (podle konkrétních podmínek); u osob, které nemusí být aktivní (viz článek I. odst. 3 a poznámka pod čarou č. 4), se navyšuje živobytí podle § 25 automaticky

Vysvětlivky:

ŽMJ – životní minimum jednotlivce

PnŽ - příspěvek na živobytí

§ 25 - zvýšení příjmu vlastní prací *(navýšení o 40 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),*

§ 26 - využití majetku *(navýšení o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),*

§ 27 - uplatnění nároků a pohledávek *(navýšení o 30 % částky rozdílu mezi ŽM osoby a EM),*

§ 29 - z důvodů dietního stravování *(částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.)*

§ 30 - za hledání zaměstnání nebo spojené s výkonem veřejné služby *(navýšení až o 300 Kč).*

**Příloha č. 2 k instrukci NM 4 č. /2017 ke sjednocení postupu při aplikování
zákona č. 367/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci
v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů
(novela k veřejné službě)**

Příloha se týká postupu při určování částky živobytí u osob, které pobírají příspěvek na živobytí (dále jen „PnŽ“) déle než 6 kalendářních měsíců [viz článek VI. písm. f) instrukce], nebo u osob, kterým byl PnŽ odejmut, a znovu o tento příspěvek žádají a od posledního odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce a pobíraly tento příspěvek v předcházejících 12 kalendářních měsících (viz článek VII. instrukce). Snížení částky živobytí na EM u osob, které pobíraly PnŽ déle než 6 kalendářních měsíců, se nevztahuje na skupinu osob bez snížení částky živobytí [viz článek VI písm. f)].

K vlastní realizaci výše uvedených ustanovení je nezbytné doplnit doporučení ve věci zápočtu zmíněných měsíců.

1. Postup při stanovení částky živobytí u osob, jimž je PnŽ poskytován nepřetržitě déle než 6 kalendářních měsíců

1.1 Podle ZPHN u osob, které pobírají PnŽ déle než 6 kalendářních měsíců, činí částka živobytí částku EM, popřípadě navýšenou z důvodů dietního stravování (částky podle vyhlášky č. 389/2011 Sb.) a za hledání zaměstnání (až o 300 Kč), avšak bez možnosti dalšího navýšení.

1.2 Doba 6 kalendářních měsíců po sobě jdoucích se počítá od 1. února 2017, a to po celou dobu nepřetržitého pobírání PnŽ. Výše uvedené se nevztahuje na skupinu osob bez snížení částky živobytí. Znamená to, že částka živobytí se sníží na EM u osoby, která pobírá PnŽ 6 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, poprvé v měsíci srpnu 2017, pokud byly ve všech předcházejících 6 kalendářních měsících splněny podmínky snížení (tzn., že osoba nepatřila v těchto měsících do skupiny osob bez snížení částky živobytí).

1.3 V případě, že osoba v některém měsíci předcházejícím měsíci srpnu 2017 nesplňovala podmínky snížení, částka živobytí se sníží na EM v kterémkoli měsíci následujícím po měsíci srpnu 2017, pokud v rámci předcházejících měsíců, počínaje 1. únorem 2017, byly alespoň v 6 měsících, které na sebe již nemusí navazovat, splněny podmínky snížení. Splněny podmínky snížení znamená, že osoba nepatří mezi skupinu osob bez snížení částky živobytí.

1.4 Jestliže již dojde ke snížení částky živobytí na EM v některém měsíci, může se osobě částka živobytí znovu navýšit jen v případech, že v rozhodném měsíci

posuzování (tzn. v měsíci předcházejícím měsíci aktuálnímu) bude osoba spadat do skupiny osob bez snížení částky živobytí.

1.5 Výše uvedené platí samozřejmě i pro osoby společně posuzované.

Příklad: Pan X pobírá PnŽ od května 2016. Od února 2017 do konce měsíce července 2017 nepatřil ani jeden měsíc mezi skupinu osob bez snížení částky živobytí. Jelikož v srpnu 2017 pan X pobírá PnŽ déle než 6 po sobě jdoucích kalendářních měsíců (počítáno od února 2017), a rovněž v tomto měsíci plní podmínky (hodnotí se podmínky za měsíc předcházející, tj. za červenec 2017) ke snížení částky živobytí na EM, bude jeho částka živobytí v srpnu 2017 činit částku EM.

Částka živobytí se u pana X v budoucím období zvýší pouze za předpokladu, že se v rozhodném období zařadí mezi skupinu osob bez snížení částky živobytí. Bude-li např. pan X v srpnu 2017 patřit do skupiny osob bez snížení částky živobytí (např. vykoná-li pan X v srpnu 2017 veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 h nebo v srpnu 2017 bude osobou dočasně pracovně neschopnou), v září 2017 se mu částka živobytí navýší. Jestliže ale pan X v září 2017 nebude opět patřit mezi skupinu osob bez snížení částky živobytí, částka živobytí se mu v říjnu 2017 sníží na částku EM.

Další praktické příklady jsou uvedeny na konci této přílohy.

2. Postup při stanovení částky živobytí osobám podávajícím novou žádost, jimž byl poskytován PnŽ již v předchozím období

2.1 ZPHN řeší situaci, kdy osobě byl již v minulosti poskytován PnŽ a tato osoba znovu požádá o jeho přiznání, a to ve lhůtě, kdy od posledního odejmutí PnŽ neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. Požádá-li osoba v této lhůtě znovu o PnŽ, započítávají se do doby 6 měsíců, kterou orgán pomoci v hmotné nouzi bere v úvahu pro stanovení částky živobytí na úroveň EM, všechny měsíce, po které osoba v předchozích 12 kalendářních měsících (zpětně lze započítávat tyto měsíce do února 2017) k měsíci podání nové žádosti pobírala PnŽ, a to i v případě, že pobírání PnŽ bylo v tomto období přerušeno.

2.2 Poněvadž se doba 6 kalendářních měsíců poprvé počítá od 1. února 2017, jedná se o žádosti, které jsou podané až od srpna 2017 nebo v následujících měsících. Rovněž počítání 12 kalendářních měsíců zpětně lze zkoumat do února 2017. To znamená, že jestliže osoba podá novou žádost o příspěvek na živobytí v srpnu 2017, zkoumá se 12 měsíců předcházejících měsíci srpnu 2017 pouze do února 2017, tudíž se zkoumá fakticky jen 6 předcházejících kalendářních měsíců od měsíce podání žádosti. Jestliže osoba podá novou žádost o příspěvek na živobytí v září

2017, zkoumá se 12 měsíců předcházejících měsíci září 2017 pouze do února 2017, tudíž se zkoumá fakticky jen 7 předcházejících kalendářních měsíců od měsíce podání žádosti. Jestliže osoba podá novou žádost o příspěvek na živobytí v říjnu 2017, zkoumá se 12 měsíců předcházejících měsíci říjnu 2017 pouze do února 2017, tudíž se zkoumá fakticky jen 8 předcházejících kalendářních měsíců od měsíce podání žádosti. Z uvedeného vyplývá, že fakticky se 12 měsíců předcházejících měsíci podání žádosti bude hodnotit až při podání žádosti v měsíci únoru 2018.

2.3 Do počtu 6 kalendářních měsíců, v nichž osoba pobírala PnŽ, se nezapočítají pro snížení částky živobytí na EM ty měsíce, v nichž vedle pobírání PnŽ osoba nesplňovala podmínky pro snížení na EM (tzn. patřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí), a to bez ohledu, zda tyto měsíce ve 12 kalendářních měsících předcházejících měsíci posuzování bezprostředně na sebe navazovaly. Jelikož se jedná o situaci podání žádosti o dávku, kdy je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc (tj. měsíc podání žádosti), proto je nutné zhodnotit, zda i v tomto měsíci osoba plní nebo neplní podmínky pro snížení částky živobytí na EM.

2.4 Znamená to, že pokud osoba podá žádost o PnŽ v srpnu 2017 nebo v následujících měsících, je nutné zjistit, zda tato osoba již v minulosti PnŽ nepobírala. Jestliže jí byl PnŽ někdy poskytován a od jeho posledního odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, částka živobytí se osobě sníží na EM, pokud ve 12 kalendářních měsících (*max. lze těchto 12 měsíců počítat do února 2017*) předcházejících měsíci nového posuzování byly minimálně v 6 kalendářních měsících splněny podmínky snížení a zároveň byly tyto podmínky splněny i v měsíci podání žádosti.

2.5 Pokud nedojde k dalšímu přerušení pobírání PnŽ, započítávají se pro uvedený účel všechny kalendářní měsíce, v nichž byly splněny podmínky pro snížení na EM, a to až do kalendářního měsíce, který byl dvanáctým měsícem (*max. však únor 2017*) předcházejícím měsíci, v němž byla podána nová žádost o PnŽ.

2.6 Výše uvedené platí i pro osoby společně posuzované. Obdobně jako u žádosti o nové přiznání PnŽ se postupuje v případě, kdy do okruhu společně posuzovaných osob na již přiznané a vyplácené dávce přichází nová osoba. V takovém případě se měsíc počátku nového posouzení u této osoby použije jako měsíc „nového přiznání dávky“ (pozor – rozhodné období v tomto případě je měsíc předcházející aktuálnímu měsíci, tzn., že jestliže osoba přibude fakticky do okruhu např. v měsíci září 2017, reagujeme na ni a hodnotíme všechny rozhodné skutečnosti z měsíce září 2017 až v měsíci říjnu 2017). Následně se zjistí, zda již tato osoba v předchozím období PnŽ pobírala, tj. byla příjemcem nebo společně posuzovanou osobou, a zda od posledního měsíce, za který tato nová osoba naposledy dávku pobírala, neuplynuly více jak 3 měsíce. Stejně se postupuje i u osoby, která požádá znovu o PnŽ a již v minulosti jí byl PnŽ poskytován na jiném pracovišti ÚP ČR, než žádá

nyní. I v tomto případě se zjistí, zda již tato osoba v předchozím období PnŽ někde pobírala, a zda od posledního měsíce, za který tato osoba naposledy dávku někde pobírala, neuplynuly více jak 3 měsíce.

Příklad: Paní Y požádá o PnŽ v srpnu 2018. Orgán pomoci v hmotné nouzi zjistí, že paní Y již PnŽ pobírala od března 2017 a naposledy jej obdržela za měsíc duben 2018. Jelikož neuplynuly více jak 3 měsíce od posledního odejmutí PnŽ, bude orgán pomoci v hmotné nouzi posuzovat dvanáct kalendářních měsíců předcházejících srpnu 2018 (*tzn. až do měsíce srpna 2017 včetně*). Orgán pomoci v hmotné nouzi zjistí, že paní Y patřila v předchozích 12 měsících 4 měsíce do skupiny osob bez snížení částky živobytí. Přesně byla 2 měsíce výdělečně činná (*březen 2018 a duben 2018*) a 2 měsíce byla osobou dočasně pracovně neschopnou (*září 2017 a prosinec 2017*). Znamená to, že v měsících srpen 2017, říjen 2017, listopad 2017, leden 2018 a únor 2018 splňovala podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Jelikož se jedná v součtu pouze o 5 měsíců, nebude v srpnu 2018 paní Y částka živobytí určena podle článku VI. písm. f) instrukce. Jelikož i v srpnu 2018 paní Y bude splňovat podmínky pro snížení částky živobytí na EM a bude to již v součtu 6 měsíců, bude v září 2018 její částka živobytí činit částku EM podle článku VI. písm. f) instrukce.

Další praktické příklady jsou uvedeny na konci této přílohy.

3. Postup při stanovení částky živobytí osobám podávajícím novou žádost, jimž byl poskytován PnŽ již v předchozím období a od posledního měsíce výplaty uplynuly více jak 3 měsíce.

ZPHN výslovně neřeší situaci, kdy od odejmutí PnŽ uplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V takovém případě se měsíc podání nové žádosti považuje za měsíc, od kterého se znovu odvozuje zápočet 6 kalendářních měsíců, v nichž se pro účely stanovení částky živobytí sleduje, zda nedochází k naplnění podmínek pro snížení částky živobytí na úroveň EM podle článku VI. písm. f) instrukce. Praktický příklad řešení uvedené situace je uveden na konci této přílohy.

Praktické příklady k novele zákona o veřejné službě

Postup stanovení částky živobytí v návaznosti na článek VI. písm. f) instrukce:

Rok	2017												2018			
Měsíce	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4
Situace																
1.		P	P	P	P	P	P	AM P EM								
2.		P	P	P	P	P	P	AM P EM	AM N EM	AM P ČŽN						
3.		P	P	P	P	P	P	AM N EM	AM P ČŽN	AM N EM						
4.		P	N	P	P	P	P	AM P ČŽN	AM N EM							
5.	N	P	P	P	P	P		AM P ČŽN	AM N EM							
6.	N	P	P	P	P	P			AM P EM							
7.	N	P	P	P	P	P				AM N ČŽN	AM P ČŽN	AM N EM				
8.	N	N	N	P	P	P	N	N	P	P	P		AM P EM	AM N EM	AM P ČŽN	
9.	N	P				P	P	P	P	N	N		AM P ČŽN	AM N EM		
10.	N	P	P	P	N	N	P	P	P				AM P EM	AM N EM	AM P ČŽN	
11.	N	P	P	P	N	N	P	P	P				AM N ČŽN	AM P ČŽN	AM N EM	
12.	N	P	P	P	P	P	P	P					AM P ČŽN			
13.	N	P	P	P	P		AM P ČŽN	AM P ČŽN	AM P ČŽN	AM P ČŽN	AM P ČŽN	AM P ČŽN	AM N EM			

AM – aktuální měsíc posuzování nároku a výše dávky (měsíc, za který náleží dávka)

P – plní podmínky snížení (nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí)

N – neplní podmínky snížení (patří do skupiny osob bez snížení částky živobytí)

ČŽN – částka živobytí nesnížená

EM – částka živobytí snížená na úroveň existenčního minima

Červená čára – označuje měsíc účinnosti novely k veřejné službě (únor 2017)

Modrá čára - označuje měsíc, od kterého lze poprvé snižovat částku živobytí na EM, když osoba nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí (srpen 2017)

První čtyři situace v tabulce řeší postup při rozhodování o snížení částky živobytí v srpnu 2017 v případě nepřetržitého pobírání PnŽ od 1. února 2017

Situace 1.: Osoba pobírá PnŽ od 1. února 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). Ve všech 6 měsících (*únor – červenec 2017*) nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí, tj. v každém měsíci plní podmínky ke snížení částky živobytí na EM. Při hodnocení dávky v měsíci srpnu 2017 má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*včetně července 2017, tj. rozhodného období*), proto její částka živobytí v srpnu 2017 bude činit výši EM. Této osobě může být její částka živobytí opět vrácena na výši před jejím snížením pouze v případě, pokud tato osoba bude v rozhodném období patřit do skupiny osob bez snížení částky živobytí (*např. v rozhodném období vykoná veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc*).

Situace 2.: Osoba pobírá PnŽ od 1. února 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). Ve všech 6 měsících (*únor – červenec 2017*) nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí, tj. v každém měsíci plní podmínky ke snížení částky živobytí na EM. Při hodnocení dávky v měsíci srpnu 2017 má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*včetně července 2017, tj. rozhodného období*), proto její částka živobytí v srpnu 2017 bude činit výši EM. Rovněž při hodnocení dávky v měsíci září 2017 má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM a tyto podmínky plnila i v rozhodném období, tj. v měsíci srpnu 2017, proto její částka živobytí v září 2017 bude činit výši EM. Avšak při hodnocení dávky v měsíci říjnu 2017, i když má již osoba v součtu více jak 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM, tyto podmínky neplní v rozhodném období, tj. v měsíci září 2017 (*např. byla osobou dočasně práce neschopnou, vykonala veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc, nebo měla příjem z výdělečné činnosti a tuto činnost vykonávala v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc*), proto se její částka živobytí v říjnu 2017 může navýšit.

Situace 3.: Osoba pobírá PnŽ od 1. února 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). Ve všech 6 měsících (*únor – červenec 2017*) nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí, tj. v každém měsíci plní podmínky ke snížení částky živobytí na EM. Při hodnocení dávky v měsíci srpnu 2017 má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*včetně července 2017, tj. rozhodného období*), proto její částka živobytí v srpnu 2017 bude činit výši EM.

Avšak při hodnocení dávky v měsíci září 2017, i když má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM, tyto podmínky neplní v rozhodném období, tj. v měsíci srpnu 2017 (*např. byla osobou dočasně práce neschopnou, vykonala veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc, nebo měla příjem z výdělečné činnosti a tuto činnost vykonávala v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc*), proto se její částka živobytí v září 2017 může navýšit.

Při hodnocení dávky v měsíci říjnu 2017 má osoba neustále v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM a jelikož tyto podmínky plnila i v rozhodném období, tj. v měsíci září 2017, proto její částka živobytí v říjnu 2017 bude činit výši EM.

Situace 4.: Osoba pobírá PnŽ od 1. února 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V pěti měsících (*únor, duben, květen, červen a červenec 2017*) nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí, tj. v každém z těchto měsíců plní podmínky ke snížení částky živobytí na EM. Přesto částka živobytí v měsíci srpnu 2017 nebude

snížena na EM, protože v předcházejících 6 měsících (*počítáno od 1. února 2017*) pouze v pěti měsících plnila podmínky pro snížení částky živobytí na úroveň EM. Jestliže však v měsíci září 2017 osoba neprokáže, že v měsíci srpnu 2017 (*tj. v rozhodném období*) patřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí (*např. byla osobou dočasně práce neschopnou, vykonala veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc, nebo měla příjem z výdělečné činnosti a tuto činnost vykonávala v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc*), dojde v měsíci září 2017 ke snížení částky živobytí na EM, protože již v 6 měsících od 1. února 2017 (*únor, duben, květen, červen, červenec a srpen 2017*) byly naplněny podmínky pro snížení částky živobytí na úroveň EM.

Další situace v tabulce řeší postup při rozhodování o snížení částky živobytí v případě, kdy došlo k přerušování poskytování PnŽ minimálně na jeden a maximálně na 3 kalendářní měsíce. Uvedený postup se týká nových žádostí, které jsou podány nejdříve od srpna 2017 nebo v následujících měsících:

Situace 5.: Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci červenci 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v srpnu 2017 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v tomto měsíci PnŽ přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, proto se bere v úvahu předchozích 12 kalendářních měsíců před měsícem posuzování, tj. před měsícem srpnem 2017, a sleduje se přitom, zda splňovala v těchto měsících alespoň 6 měsíců podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Jelikož je ale možné posuzovat 12 měsíců zpětně pouze do února 2017 (*tzn. do účinnosti novely k veřejné službě*), fakticky se zpětně bude posuzovat jen 5 měsíců, ve kterých osoba pobírala PnŽ (*červen 2017, květen 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*).

Ve všech uvedených 5 měsících byly splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*). Jde však pouze o pět kalendářních měsíců a proto, i když v měsíci podání nové žádosti (*v rozhodném období*), tj. v srpnu 2017, osoba nadále plní podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí*), nedojde u této osoby v měsíci srpnu 2017 k poklesu částky živobytí na úroveň EM. Avšak při hodnocení dávky v měsíci září 2017 má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM, protože tyto podmínky plnila i v rozhodném období (*tj. v měsíci srpnu 2017*), proto její částka živobytí v září 2017 bude činit výši EM.

Situace 6.: Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci srpnu 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v září 2017 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v tomto měsíci PnŽ přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, proto se bere v úvahu předchozích 12 kalendářních měsíců před měsícem posuzování, tj. před měsícem září 2017, a sleduje se přitom, zda splňovala v těchto měsících alespoň 6 měsíců podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Jelikož je ale možné posuzovat 12 měsíců zpětně pouze do února 2017 (*tzn. do účinnosti novely k veřejné službě*), fakticky se zpětně bude posuzovat jen 6 měsíců, ve kterých osoba pobírala PnŽ (*červenec 2017, červen 2017, květen 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*).

Ve všech uvedených 6 měsících byly splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*). Jde o 6 kalendářních měsíců a proto, když v měsíci podání nové žádosti (*v rozhodném období*), tj. v září 2017, osoba nadále plní podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí*), bude činit její částka živobytí v srpnu 2017 výši EM.

Situace 7.: Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci srpnu 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v měsíci říjnu 2017, tj. dva měsíce po odejmutí předchozího příspěvku, a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v měsíci říjnu 2017 PnŽ přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, proto se bere v úvahu předchozích 12 kalendářních měsíců před měsícem posuzování, tj. před měsícem říjnem 2017, a sleduje se přitom, zda splňovala v těchto měsících alespoň 6 měsíců podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Jelikož je ale možné posuzovat 12 měsíců zpětně pouze do února 2017 (*tzn. do účinnosti novely k veřejné službě*), fakticky se zpětně bude posuzovat jen 6 měsíců, ve kterých osoba pobírala PnŽ (*červenec 2017, červen 2017, květen 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*).

Ve všech uvedených 6 měsících byly splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*). I když jde o 6 kalendářních měsíců, v měsíci podání nové žádosti (*v rozhodném období*), tj. v říjnu 2017, osoba neplní podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*patří do skupiny osob bez snížení částky živobytí*), nedojde u této osoby v měsíci říjnu 2017 k poklesu částky živobytí na úroveň EM.

Při hodnocení dávky v měsíci listopadu 2017, i když má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM, tyto podmínky neplní v rozhodném období, tj. v měsíci říjnu 2017 (*např. byla osobou dočasně práce neschopnou, vykonala veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc, nebo měla příjem z výdělečné činnosti a tuto činnost vykonávala v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc*), proto i v měsíci listopadu 2017 nedojde ke snížení částky živobytí na úroveň EM.

Při hodnocení dávky v měsíci prosinci 2017 má osoba neustále v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM a jelikož tyto podmínky plnila i v rozhodném období, tj. v měsíci listopadu 2017, proto její částka živobytí v měsíci prosinci 2017 bude činit výši EM.

Situace 8: Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci prosinci 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v měsíci lednu 2018 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v tomto měsíci PnŽ přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, proto se bere v úvahu předchozích 12 kalendářních měsíců před měsícem posuzování, tj. před měsícem lednem 2018, a sleduje se přitom, zda splňovala v těchto měsících alespoň 6 měsíců podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Jelikož je ale možné posuzovat 12 měsíců zpětně pouze do února 2017 (*tzn. do účinnosti novely k veřejné službě*), fakticky se zpětně bude posuzovat jen 10 měsíců, ve kterých osoba pobírala PnŽ (*listopad 2017, říjen 2017, září 2017, srpen 2017, červenec 2017, červen 2017, květen 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*).

V rámci těchto 10 měsíců byly v 6 měsících (*listopad 2017, říjen 2017, září 2017, červen 2017, květen 2017 a duben 2017*) splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*). Jelikož jde o 6 měsíců, ve kterých byly splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*) a v měsíci podání nové žádosti (*v rozhodném období*), tj. v lednu 2018, osoba nadále plní podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí*), bude činit její částka živobytí v lednu 2018 výši EM.

Při hodnocení dávky v měsíci únoru 2018 má osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM a zároveň tyto podmínky plní i v rozhodném období, tj. v měsíci lednu 2018, proto i v měsíci únoru 2018 bude její částka živobytí na úrovni EM.

I když při hodnocení dávky v měsíci březnu 2018 má osoba neustále v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM, ale tyto podmínky neplnila v rozhodném období, tj. v měsíci únoru 2018 (*např. byla osobou dočasně práce neschopnou, vykonala veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc, nebo měla příjem z výdělečné činnosti a tuto činnost vykonávala v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc*), proto její částka živobytí v měsíci březnu 2018 nebude činit výši EM a může se navýšit.

Situace 9.: Jde o situaci, kdy došlo v průběhu sledovaného období ke dvojitmu přerušení pobírání PnŽ. Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci březnu 2017 jí je poprvé odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku, avšak v měsíci červnu 2017 jí je zase přiznán. V měsíci prosinci 2017 je osobě PnŽ odejmut již podruhé. Tato osoba přichází s novou žádostí v měsíci lednu 2018 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v měsíci lednu 2018 PnŽ opět přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, proto se bere v úvahu předchozích 12 kalendářních měsíců před měsícem posuzování, tj. před měsícem lednem 2018, a sleduje se přitom, zda splňovala v těchto měsících alespoň 6 měsíců podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Přitom nevádí, že v uvedeném období již došlo k přerušení poskytování PnŽ. Jelikož je ale možné posuzovat 12 měsíců zpětně pouze do února 2017 (*tzn. do účinnosti novely k veřejné službě*), fakticky se zpětně bude posuzovat jen 7 měsíců, ve kterých osoba pobírala PnŽ (*listopad 2017, říjen 2017, září 2017, srpen 2017, červenec 2017, červen 2017 a únor 2017*).

V rámci těchto 7 měsíců byly v 5 měsících (*září 2017, srpen 2017, červenec 2017, červen 2017 a únor 2017*) splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*). Jde však pouze o pět kalendářních měsíců a proto, i když v měsíci podání nové žádosti (*v rozhodném období*), tj. v měsíci lednu 2018, osoba nadále plní podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí*), nejedná se o delší dobu než je 6 kalendářních měsíců, proto nebude činit její částka živobytí v lednu 2018 výši EM.

Při hodnocení dávky v měsíci únoru 2018 osoba již pobírá PnŽ déle než 6 kalendářních měsíců a má rovněž v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM a zároveň tyto podmínky plní i v rozhodném období, tj. v měsíci lednu 2018, proto v měsíci únoru 2018 se její částka živobytí sníží na úroveň EM.

Situace 10.: Osoba pobírá PnŽ od měsíce ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci říjnu 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v lednu 2018 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v tomto měsíci PnŽ přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, proto se bere v úvahu předchozích 12 kalendářních měsíců před měsícem posuzování, tj. před měsícem lednem 2018, a sleduje se přitom, zda splňovala v těchto měsících alespoň 6 měsíců podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Jelikož je ale možné posuzovat 12 měsíců zpětně pouze do února 2017 (*tzn. do účinnosti novely k veřejné službě*), fakticky se zpětně bude posuzovat jen 8 měsíců, ve kterých osoba pobírala PnŽ (*září 2017, srpen 2017, červenec 2017, červen 2017, květen 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*).

V rámci těchto 8 měsíců byly v 6 měsících (*září 2017, srpen 2017, červenec 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*) splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*). Jelikož jde o 6 měsíců, ve kterých byly splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*) a zároveň i v měsíci podání nové žádosti (*v rozhodném období*), tj. v lednu 2018, osoba nadále plní podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*nepatří do skupiny osob bez snížení částky živobytí*), bude činit její částka živobytí v lednu 2018 výši EM.

Při hodnocení dávky v měsíci únoru 2018 má již osoba v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM a zároveň tyto podmínky plní i v rozhodném období, tj. v měsíci lednu 2018, proto i v měsíci únoru 2018 bude její částka živobytí na úrovni EM.

I když při hodnocení dávky v měsíci březnu 2018 má osoba neustále v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM, ale tyto podmínky neplnila v rozhodném období, tj. v měsíci únoru 2018 (*např. byla osobou dočasně práce neschopnou, vykonala veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc, nebo měla příjem z výdělečné činnosti a tuto činnost vykonávala v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc*), proto její částka živobytí v měsíci březnu 2018 nebude činit výši EM a může se navýšit.

Situace 11.: Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci říjnu 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v měsíci lednu 2018 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v tomto měsíci PnŽ přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, proto se bere v úvahu předchozích 12 kalendářních měsíců před měsícem posuzování, tj. před měsícem lednem 2018, a sleduje se přitom, zda splňovala v těchto měsících alespoň 6 měsíců podmínky pro snížení částky živobytí na EM. Jelikož je ale možné posuzovat 12 měsíců zpětně pouze do února 2017 (*tzn. do účinnosti novely k veřejné službě*), fakticky se zpětně bude posuzovat jen 8 měsíců, ve kterých osoba pobírala PnŽ (*září 2017, srpen 2017, červenec 2017, červen 2017, květen 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*).

V rámci těchto 8 měsíců byly v 6 měsících (*září 2017, srpen 2017, červenec 2017, duben 2017, březen 2017 a únor 2017*) splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila do skupiny osob bez snížení částky živobytí*). I když jde o 6 měsíců, ve kterých byly splněny podmínky pro snížení částky živobytí na EM (*osoba nepatřila*

do skupiny osob bez snížení částky živobytí), v měsíci podání nové žádosti (v rozhodném období), tj. v lednu 2018, osoba neplní podmínky pro snížení částky živobytí na EM (např. byla osobou dočasně práce neschopnou, vykonala veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc, nebo měla příjem z výdělečné činnosti a tuto činnost vykonávala v rozsahu alespoň 20 hodin za měsíc), proto nebude její částka živobytí v lednu 2018 ve výši EM.

Při hodnocení dávky v měsíci únoru 2018 má osoba neustále v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM, ale zároveň tyto podmínky neplní v rozhodném období, tj. v měsíci lednu 2018, proto i v měsíci únoru 2018 jí neklesne její částka živobytí na úroveň EM.

Avšak při hodnocení dávky v měsíci březnu 2018 má osoba neustále v součtu 6 kalendářních měsíců, ve kterých plnila podmínky pro snížení částky živobytí na EM a tyto podmínky plní i v rozhodném období, tj. v měsíci únoru 2018, proto její částka živobytí v měsíci březnu 2018 se sníží na výši EM.

Následující situace v tabulce řeší postup při rozhodování o snížení částky živobytí v případě, kdy došlo k přerušení poskytování PnŽ o více jak 3 měsíce

Situace 12.: Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci září 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v lednu 2018 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v měsíci lednu 2018 PnŽ přiznán. Orgán pomoci v hmotné nouzi musí posoudit, zda této osobě již byl PnŽ někdy v minulosti poskytován a jestli od posledního jeho odejmutí neuplynuly více jak 3 kalendářní měsíce. V tomto případě uplynuly více jak 3 kalendářní měsíce, a proto se od kalendářního měsíce podání nové žádosti začíná počítat období 6 kalendářních měsíců, tak jak tomu bylo od 1. února 2017.

Znamená to, že i když v předchozích kalendářních měsících před přerušením poskytování dávky byly naplněny podmínky pro snižování živobytí osoby na úroveň EM, nebudou tyto měsíce brány v úvahu, pokud od data nové žádosti bude PnŽ poskytován nepřetržitě. V uvedené situaci nebude živobytí osoby po dobu 6 měsíců snižováno na úroveň EM, přestože tato osoba bude v těchto měsících plnit podmínky pro snížení částky živobytí na úroveň EM (*nebude patřit do skupiny osob bez snížení částky živobytí*).

Poslední situace řeší postup při rozhodování o snížení částky živobytí v případě, kdy došlo k podání nové žádosti o PnŽ před srpnem 2017

Situace 13.: Osoba pobírá PnŽ od ledna 2017 (*může ho pobírat i v měsících před tímto měsícem*). V měsíci červnu 2017 je osobě PnŽ odejmut z důvodu neplnění některých podmínek nároku. Tato osoba přichází s novou žádostí v červenci 2017 a s ohledem na splnění podmínek nároku je jí v měsíci červenci 2017 PnŽ přiznán. Vzhledem k tomu, že k přerušení a následnému podání nové žádosti došlo před srpnem 2017, nebude v těchto případech posuzováno 12 kalendářních měsíců před podáním nové žádosti, ale tato nová žádost (*nebo žádosti podané v období od 1. února 2017 do 31. července 2017*) bude považována za začátek nového nepřetržitého poskytování PnŽ.

Znamená to, že až po 6 kalendářních měsících nepřetržitého poskytování PnŽ bude postupováno podle situací 1. až 4. V průběhu těchto 6 kalendářních měsíců bude částka živobytí osoby odpovídat splněným podmínkám ovlivňujícím výši částky živobytí.